

47

CỦU TUẦN THƯƠNG THƯƠNG THO

AÍ-HỮU ĐÂN ANH, CÙ CHU VĂN MÃU

Vừa qua chúng tôi có đến Carson hâu thăm A.H. dân anh, Cù CHU VĂN MÃU, năm nay 90 tuổi. Ông còn khoẻ mạnh, đi đứng vững-vững, nói chuyện sáng-suốt, đọc và viết chữ nhỏ, chữ Việt như cù ghi ở phần tiêu. Sứ đưa đây mà chúng tôi được cù cho đăng lên Lá thư AHCC. Để Aí-hữu chúng ta vui mừng có một đồng-nghịệp cao niên như Cù, và nhân dịp Cửu Tuần Thương-Thương Tho của Cù, AHCC Xin Kính chúc Cù sống trên trăm tuổi.

Tiêu-Su'cua CHU Văn Mẫu

朱文懋
孟德
美山
女禾口

Tu: Manh-Duc

Hiệu : Mỹ-Sơn

Pháp-danh: Nhú-Hoa

Sinh ngày 29, tháng 12, năm 1892, nhâm ngày II, Tháng II, năm Nhâm-Thìn, tại SON-TÂY, Phố Huú-Mỹ (Bắc-Việt).

Thút nho, khi 5 tuổi, tôi theo học chữ Hán. Học hết quyển TAM-TU-KINH, rồi sang quyển LUÂN-NGƯ đến năm II tuổi (1903) tôi bắt đầu bỏ chữ Hán, theo học chữ QUỐC-NGƯ, rồi học luôn đến chữ PHÁP. Khi đi học chữ PHÁP, vì Việt-Nam, hồi ấy, chưa có sở HỘ-TỊCH, tôi theo các học-sinh khác, rút tuổi xuống, khai là sinh ngày 10-10-1894. Khi ấy học-sinh nào đi học chữ PHÁP là đều khai thấp tuổi xuống mấy năm.

Năm 1909, tôi tốt-nghịệp bằng Tiêu-Học Pháp-Việt. Với tấm bằng này, tôi thi đỗ vào Trường BUÔI (Collège du Protectorat). Vì độ cao, tôi được học-bông nội trú. Ở trong trường 4 năm. Học hết khóa, ra thi được bằng diplôme de fin d'Etudes Complémentaires (người ta thường gọi tắt là bằng "DIPLÔME"). Có diplôme, tôi được vào học triết-học Công-Chính, không phải thi như các thí-sinh khác không có diplôme.

Khi ấy, ai có bằng "DIPLÔME", có nhiều đường tiến thân,

- 1 - Đã làm Giao-Học, (luong: 25\$ bao Việt-Nam)
- 2 - - - Thủ-Ký Nhà Nước, -d-
- 3 - Vào các trường: Thuốc, Dược, Thủ-Y, Canh-Nông, Thủ-lâm-Mai (học-bỗng: 4\$ một tháng)
- 4 - Trường Hậu-Bô, 2 năm, đã re di TRI-HUYỀN (Học bỗng: 10\$ một tháng)
- 5 - Trường Công-Chinh: 30\$ năm thứ nhất; 35\$ năm thứ Nhì. Học 2 năm, ra trường, thi, đã sẽ được bổ Agent Technique du second degré, một kỳ thi nữa, lên Agent Technique du Ier degré. Lương ngạch Second degré: 540\$ một năm, ngạch Ier degré: 800\$ một năm lúc bắt đầu. Sau tuần tự lương lên với chức.

Só dì tôi chọn Trường Công-Chinh, chỉ vì học-bỗng cao hơn các trường khác.

Khi tôi ở Trường Công-Chinh ra, đã luôn cả hai kỳ Second và premier degrés.

Lương tháng bắt đầu được 66\$ 67 (800\$) một năm.

Đến năm 1929, khi bay giờ tôi đã 37 tuổi, đang ở chức Agent Technique principal de 3eme classe, thì Chính-Phủ Đông-Dương (vẫn thời PHAP thuộc) mở thêm lớp CAO-DANG-Công-Chinh, để lấy AGENT-VOYER, tôi lại xin vào học lớp này mà vẫn đủ lương Agent Technique de 3eme. Học một năm, ra thi Agent-Voyer. Tôi đã sang ngạch này.

Đến năm 1952, tôi thi Ingenieur (ngạch Pháp) lại đỗ. Từ đây, tôi ăn lương của Pháp, trả tiền quan pháp và khi tôi về hưu-trí, cũng Pháp trả hưu-trí bằng Francs.

Khi bay giờ là ~~h~~ Mr DE GAULE làm Tổng-Thống, Mr Pinay là ~~Tổng-Thống~~ ^{Tại} chánh.

...buộc Việt-Nam, cũng như Miêm, Lào là độc-lập. Mr Pinay ra một đạo Nghị-Dịnh nói là những Quân-nhân hay Công-Chúc các nước Nam-Việt, Miêm và Lào đã độc-lập, nhưng Công-Chúc và Quân-nhân, không được theo luật của Pháp nữa, lương hưu-trí của họ, phải đổi sang "INDEMNITÉS", mỗi năm linh một lần vào ngày 31 Decembre. Chu không được theo luật của Pháp vì họ là người công-dân một Quốc độc-lập(!!!), mà Chính-Phủ Pháp cũng không biết rõ hay con họ là ai (!!!) (Đông-tiền trong tay họ, họ muốn định sao là phải theo vậy. Tiền hưu-trí của người ta mà nói gọi là "indemnités", rồi chỉ trả mỗi năm có một kỳ vào ngày 31 Decembre, mà không biết rõ con người ta là ai ! Không kể cướp nào tráng-trộn đến thế !) Điều thứ hai là đương-sự có thể bán hưu-trí cho Chính-Pháp một lúc lấy tiền bằng gấp 5 hưu-trí hàng năm, mà chỉ bán rút khoát có một lần thôi!

Tôi thấy họ tráo-trò, không biết về sau này họ còn xô ra làm sao ~~nữa~~ nữa ?

Tôi bán với ~~m~~ay người Việt-Nam hưu-trí ở ngạch Pháp, rồi chúng tôi quyết định bán dứt hưu-trí lấy tiền bằng 5 năm hưu-trí, cho yên thân. Và chẳng năm ấy tôi đã 61 tuổi, chưa biết con sông được bao nhiêu lâu nua ? Tôi bán dứt ngay hưu-trí lấy tiền 5 năm hưu-trí một lúc là xong !

Không ngờ tôi con sông được đến tuổi 90 mà vẫn bình-an, ăn và ngủ như thường !

Thật là nhỏ công đức của Tô Tiên và Trời, Phật phù hộ !

Rất đã là nhà ^y của các Anh đã mò đến ban già,
thật là quý-hóa vở cũng

Chu Van Mau